Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 26 lipca 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Ustalenie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego – Artykuł 20 – Początek procesu ustalenia – Złożenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej – Doręczenie organom właściwym sprawozdania sporządzonego przez inne organy – Artykuł 21 ust. 1 – Terminy na złożenie wniosku o przejęcie – Przejęcie odpowiedzialności przez inne państwo członkowskie – Artykuł 27 – Środek prawny – Zakres kontroli sądowej

W sprawie C-670/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgericht Minden (sąd administracyjny w Minden, Niemcy) postanowieniem z dnia 22 grudnia 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 29 grudnia 2016 r., w postępowaniu:

Tsegezab Mengesteab

przeciwko

Bundesrepublik Deutschland,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, A. Tizzano, wiceprezes, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič i L. Bay Larsen (sprawozdawca), prezesi izb, E. Levits, J.C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, C.G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin, F. Biltgen i K. Jürimäe, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 25 kwietnia 2017 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu T. Mengesteaba przez D. Ottembrino, Rechtsanwältin,

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego oraz R. Kanitza, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu rządu węgierskiego przez Z. Fehéra i M. Tátrai, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez C. Crane, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez D. Blundella, barrister,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Condou-Durande i G. Wilsa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 20 czerwca 2017 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 17 ust. 1, art. 20 ust. 2, art. 21 ust. 1 oraz art. 22 ust. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (Dz.U. 2013, L 180, s. 31, zwanego dalej „rozporządzeniem Dublin III").

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między Tsegezabem Mengesteabem, obywatelem Erytrei, a Bundesrepublik Deutschland (Republiką Federalną Niemiec), reprezentowaną przez Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (federalny urząd ds. migracji i uchodźców, Niemcy) (zwany dalej „urzędem"), dotyczącego wydanej przez ten urząd decyzji oddalającej złożony przez T. Mengesteaba wniosek o azyl, w której stwierdzono brak względów sprzeciwiających się jego wydaleniu, nakazano przekazanie go do Włoch i orzeczono wobec niego zakaz wjazdu i pobytu przez okres sześciu miesięcy od dnia wydalenia.

Ramy prawne

Prawo Unii

Rozporządzenie (WE) nr 343/2003

3 Rozporządzenie Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiające kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego (Dz.U. 2003, L 50, s. 1), zostało uchylone i zastąpione rozporządzeniem Dublin III.

4 Artykuł 4 ust. 2 rozporządzenia nr 343/2003 stanowił:

„Wniosek o udzielenie azylu uważa się za złożony, jeśli formularz przedłożony przez osobę ubiegającą się o azyl lub sprawozdanie przygotowane przez władze dotarły do właściwych organów zainteresowanego państwa członkowskiego. W przypadku gdy wniosek nie został złożony na piśmie, czas między deklaracją zamiaru a przygotowaniem sprawozdania powinien być możliwie jak najkrótszy".

Rozporządzenie (WE) nr 1560/2003

5 W pkt 7 części I wykazu A zawartego w załączniku II do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1560/2003 z dnia 2 września 2003 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 (Dz.U. 2003, L 222, s. 3), zmienionego rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 118/2014 r. z dnia 30 stycznia 2014 r. (Dz.U. 2014, L 39, s. 1), wśród dowodów nielegalnego wjazdu na terytorium przez granicę zewnętrzną wskazano „pozytywny wynik porównania w bazie Eurodac odcisków palców wnioskodawcy z odciskami pobranymi na podstawie art. 14 rozporządzenia [Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 603/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania rozporządzenia (UE) nr 604/2013 w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca oraz w sprawie występowania o porównanie z danymi Eurodac przez organy ścigania państw członkowskich i Europol na potrzeby ochrony porządku publicznego, oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1077/2011 ustanawiające Europejską Agencję ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (Dz.U. 2013, L 180, s. 1)]”.

Dyrektywa 2013/32/UE

6 Artykuł 6 ust. 1–4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60, zwanej dalej „dyrektywą w sprawie procedur”) stanowi:

„1. Gdy osoba występuje z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do organu, który zgodnie z prawem krajowym jest właściwy do rejestrowania takich wniosków, rejestracja odbywa się nie później niż trzy dni robocze po wystąpieniu z takim wnioskiem.

Jeżeli wystąpiono z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej do innych organów mogących przyjmować takie wnioski, ale nie są właściwe do ich rejestrowania zgodnie z prawem krajowym, państwa członkowskie zapewniają dokonanie rejestracji nie później niż sześć dni roboczych po wystąpieniu z takim wnioskiem.

[…]

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoba, która wystąpiła z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, miała rzeczywistą możliwość jak najszybszego złożenia wniosku […].

3. Bez uszczerbku dla ust. 2 państwa członkowskie mogą wymagać, aby wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej były składane osobiście lub w wyznaczonym miejscu.

4. Niezależnie od ust. 3 wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uznaje się za złożony w momencie, gdy formularz przedłożony przez wnioskodawcę lub – w przypadku gdy przewiduje to prawo krajowe – urzędowe sprawozdanie dotrą do właściwych organów danych państw członkowskich”.

7 Artykuł 31 ust. 3 tej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają, aby procedura rozpatrywania wniosku została zakończona w ciągu sześciu miesięcy od złożenia wniosku.

W przypadku gdy wniosek podlega procedurze określonej w rozporządzeniu [Dublin III], wspomniany sześciomiesięczny okres rozpoczyna się w momencie, gdy ustalono państwo członkowskie odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku zgodnie z tym rozporządzeniem, wnioskodawca znajduje się na terytorium tego państwa członkowskiego i zajął się nim właściwy organ

[...]".

Dyrektywa 2013/33/UE

8 Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. 2013, L 180, s. 96) stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają doręczenie wnioskodawcy, w terminie trzech dni od dnia złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, dokumentu wydanego na jego nazwisko, potwierdzającego jego status wnioskodawcy lub poświadczającego, że uzyskał on zezwolenie na pobyt na terytorium państwa członkowskiego, podczas gdy jego wniosek ma być lub jest rozpatrywany.

[…]"

9 Artykuł 14 ust. 2 tej dyrektywy stanowi:

„Dostępu do systemu kształcenia nie odracza się na okres dłuższy niż trzy miesiące od daty złożenia przez małoletniego lub w jego imieniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

[…]".

10 Artykuł 17 ust. 1 wspomnianej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Państwa członkowskie zapewniają udostępnienie wnioskodawcom świadczeń materialnych w ramach przyjmowania w momencie złożenia przez nich wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej".

Rozporządzenie Eurodac

11 Rozporządzenie nr 603/2013 (zwane dalej „rozporządzeniem Eurodac") w art. 9 ust. 1 stanowi:

„Każde państwo członkowskie niezwłocznie pobiera odciski wszystkich palców od każdej osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową w wieku co najmniej 14 lat oraz najszybciej jak to możliwe i nie później niż 72 godziny po złożeniu przez nią wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej określonego w art. 20 ust. 2 rozporządzenia [Dublin III] przesyła je, wraz z danymi, o których mowa w art. 11 lit. b)–g) niniejszego rozporządzenia, do systemu centralnego.

[…]".

12 Artykuł 14 ust. 1 rozporządzenia Eurodac stanowi:

„Każde państwo członkowskie niezwłocznie pobiera odciski wszystkich palców od każdego obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w wieku co najmniej 14 lat, przybywającego z państwa trzeciego, który został zatrzymany przez właściwe organy kontrolne w związku z nielegalnym przekroczeniem lądowej, morskiej lub powietrznej granicy tego państwa członkowskiego i nie został zawrócony lub który pozostaje fizycznie na terytorium państw członkowskich i nie został uwięziony, umieszczony w miejscu zatrzymania lub zakładzie zamkniętym przez cały okres pomiędzy zatrzymaniem i wydaleniem na podstawie decyzji o zawróceniu".

Rozporządzenie Dublin III

13 Motywy 4, 5, 9 i 19 rozporządzenia Dublin III stanowią:

„(4) W konkluzjach [Rady Europejskiej z nadzwyczajnego spotkania w dniach 15 i 16 października 1999 r. w] Tampere stwierdzono także, że [wspólny europejski system azylowy] powinien zostać uzupełniony, w krótkim terminie, o precyzyjną i sprawną metodę ustalania, które państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu.

(5) Metoda taka powinna być oparta na kryteriach obiektywnych i sprawiedliwych, zarówno dla państw członkowskich, jak i dla zainteresowanych osób. W szczególności powinna ona umożliwiać szybkie ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego, tak by zagwarantować skuteczny dostęp do procedur udzielania ochrony międzynarodowej i nie powinna zagrażać celowi, jakim jest szybkie rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

[…]

(9) W świetle wyników przeprowadzonej oceny wdrożenia aktów prawnych przyjętych w pierwszej fazie, na obecnym etapie właściwe jest potwierdzenie zasad, na których opiera się rozporządzenie […] nr 343/2003, wprowadzając przy tym potrzebne udoskonalenia w oparciu o zdobyte doświadczenia, by zwiększyć skuteczność systemu dublińskiego oraz skuteczność ochrony udzielanej wnioskodawcom w ramach tego systemu […].

[…]

(19) W celu zapewnienia skutecznej ochrony praw zainteresowanych osób, należy określić gwarancje prawne oraz prawo do skutecznego środka zaskarżenia w odniesieniu do decyzji dotyczących przekazania do odpowiedzialnego państwa członkowskiego, zgodnie w szczególności z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. W celu zapewnienia przestrzegania prawa międzynarodowego skuteczny środek zaskarżenia w odniesieniu do takich decyzji powinien obejmować zbadanie zarówno stosowania niniejszego rozporządzenia, jak i sytuacji prawnej oraz faktycznej w państwie członkowskim, do którego wnioskodawca jest przekazywany”.

14 Artykuł 3 ust. 2 akapit pierwszy tego rozporządzenia stanowi:

„W przypadku gdy nie można wyznaczyć odpowiedzialnego państwa członkowskiego na podstawie kryteriów wymienionych w niniejszym rozporządzeniu, odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jest pierwsze państwo członkowskie, w którym wniosek ten został złożony”.

15 Artykuł 4 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Niezwłocznie po złożeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w rozumieniu art. 20 ust. 2 w państwie członkowskim, jego właściwe organy informują wnioskodawcę o stosowaniu niniejszego rozporządzenia, a w szczególności o:

[…]

b) kryteriach ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego oraz hierarchii tych kryteriów na różnych etapach postępowania i czasie ich trwania oraz o fakcie, że złożenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w jednym państwie członkowskim może skutkować tym, iż państwo to stanie się odpowiedzialnym państwem członkowskim na mocy niniejszego rozporządzenia, nawet jeśli taka odpowiedzialność nie wynika z tych kryteriów;

c) indywidualnej rozmowie na mocy art. 5 oraz możliwości przedstawienia informacji o przebywaniu w państwach członkowskich członków rodziny, krewnych lub innych osób należących do rodziny, w tym o możliwym sposobie przedstawienia przez wnioskodawcę takich informacji;

[…]”.

16 Artykuł 6 ust. 4 akapit pierwszy tego rozporządzenia przewiduje:

„Do celów stosowania art. 8 państwo członkowskie, w którym małoletni bez opieki złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, najszybciej jak to możliwe podejmuje stosowne działania w celu zidentyfikowania członków rodziny, rodzeństwa lub krewnych małoletniego bez opieki na terytorium państw członkowskich, dbając przy tym o jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka”.

17 Artykuł 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III ma następujące brzmienie:

„W przypadku gdy ustalono, na podstawie dowodów lub poszlak opisanych w dwóch wykazach wymienionych w art. 22 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, włącznie z danymi, o których mowa w rozporządzeniu [Eurodac], że wnioskodawca przekroczył nielegalnie granicę lądową, morską lub powietrzną państwa członkowskiego, przybywając z państwa trzeciego, państwo członkowskie, do którego w ten sposób wjechał, jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Odpowiedzialność ta wygasa z upływem dwunastu miesięcy od dnia, kiedy nastąpiło nielegalne przekroczenie granicy”.

18 Artykuł 17 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Na zasadzie odstępstwa od art. 3 ust. 1 każde państwo członkowskie może zdecydować o rozpatrzeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej wniesionego w tym państwie przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, nawet jeżeli za takie rozpatrzenie nie jest odpowiedzialne na podstawie kryteriów ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu.

[…]”.

19 Artykuł 18 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Odpowiedzialne państwo członkowskie na podstawie niniejszego rozporządzenia jest zobowiązane do:

a) przejęcia, na warunkach ustanowionych w art. 21, 22 i 29, wnioskodawcy, który złożył wniosek w innym państwie członkowskim;

b) wtórnego przejęcia, na warunkach ustanowionych w art. 23, 24, 25 i 29, wnioskodawcy, którego wniosek jest rozpatrywany i który złożył wniosek w innym państwie członkowskim lub który przebywa na terytorium innego państwa członkowskiego bez dokumentu pobytu;

c) wtórnego przejęcia, na warunkach ustanowionych w art. 23, 24, 25 i 29, obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który wycofał wniosek w trakcie jego rozpatrywania i który złożył wniosek w innym państwie członkowskim lub który przebywa na terytorium innego państwa członkowskiego bez dokumentu pobytu;

d) wtórnego przejęcia, na warunkach ustanowionych w art. 23, 24, 25 i 29, obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, którego wniosek został odrzucony, i który złożył wniosek w innym państwie członkowskim lub który przebywa na terytorium innego państwa członkowskiego bez dokumentu pobytu”.

20 Artykuł 20 ust. 1, 2 i 5 tego rozporządzenia stanowi:

„1. Postępowanie w sprawie ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego wszczyna się, gdy tylko wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej zostanie po raz pierwszy złożony w państwie członkowskim.

2. Wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uważa się za złożony, jeśli formularz przedłożony przez wnioskodawcę lub sprawozdanie przygotowane przez organy dotarły do właściwych organów zainteresowanego państwa członkowskiego. W przypadku gdy wniosek nie został złożony na piśmie, okres między deklaracją zamiaru a przygotowaniem sprawozdania powinien być możliwie jak najkrótszy.

[…]

5. Wnioskodawca, który przebywa w innym państwie członkowskim bez dokumentu pobytu lub który tam składa wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej po wycofaniu swojego pierwszego wniosku złożonego w innym państwie członkowskim w trakcie postępowania w sprawie ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego, zostaje wtórnie przejęty, na warunkach ustanowionych w art. 23, 24, 25 i 29, przez państwo członkowskie, w którym ten wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej został najpierw złożony, w celu zakończenia postępowania w sprawie ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego.

[…]”.

21 Artykuł 21 ust. 1 rozporządzenia Dublin III stanowi:

„W przypadku gdy państwo członkowskie, w którym został złożony wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, uznaje, że inne państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrywanie wniosku, może, tak szybko jak to możliwe, i w każdym przypadku w ciągu trzech miesięcy od daty złożenia wniosku w rozumieniu art. 20 ust. 2 zwrócić się do innego państwa członkowskiego o przejęcie wnioskodawcy.

Niezależnie od akapitu pierwszego, w przypadku uzyskania trafienia w systemie Eurodac odnoszącego się do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 14 rozporządzenia [Eurodac] wniosek jest przesyłany w ciągu dwóch miesięcy od uzyskania tego trafienia na mocy art. 15 ust. 2 tego rozporządzenia.

W przypadku gdy wniosek o przejęcie wnioskodawcy nie został wniesiony w terminach określonych w akapitach pierwszym i drugim, odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej spoczywa na państwie członkowskim, w którym taki wniosek został złożony”.

22 Artykuł 22 rozporządzenia Dublin III stanowi:

„1. Państwo członkowskie, do którego został skierowany wniosek, przeprowadza niezbędne czynności sprawdzające i podejmuje decyzję w sprawie wniosku o przejęcie osoby ubiegającej się o azyl w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania tego wniosku.

[…]

3. Komisja w drodze aktów wykonawczych ustanawia i okresowo zmienia dwa wykazy określające odpowiednie środki dowodowe i poszlaki zgodnie z kryteriami określonymi w lit. a) i b) niniejszego ustępu. Te akty wykonawcze przyjmowane są zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 44 ust. 2.

a) Dowód:
   (i) odnosi się to do dowodów formalnych, które określają odpowiedzialność na mocy niniejszego rozporządzenia, o ile nie zostały one obalone przez dowód przeciwny;

[…]

6. W przypadku gdy wnioskujące państwo członkowskie poprosiło o rozpatrzenie sprawy w trybie pilnym […], państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, dokłada wszelkich starań, by nie przekroczyć wnioskowanego terminu. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli można wykazać, że rozpatrywanie wniosku o przejęcie osoby ubiegającej się o azyl jest szczególnie skomplikowane, państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, może udzielić odpowiedzi po upływie wnioskowanego terminu, jednakże w każdym przypadku w ciągu jednego miesiąca […].

7. Brak podjęcia działań w terminie dwóch miesięcy, wymienionym w ust. 1, oraz w terminie jednego miesiąca, wymienionym w ust. 6, jest równoznaczne z akceptacją wniosku i pociąga za sobą obowiązek przejęcia danej osoby, w tym obowiązek poczynienia odpowiednich przygotowań do jej przybycia".

23 Artykuł 27 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Wnioskodawca […] ma prawo wniesienia do sądu skutecznego środka zaskarżenia w formie odwołania lub wniosku o ponowne rozpoznanie, z powodów faktycznych lub prawnych, decyzji o przekazaniu".

24 Artykuł 28 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Zatrzymanie powinno następować na możliwie najkrótszy okres i trwać nie dłużej niż jest to rzeczywiście niezbędne do przeprowadzenia wymaganych postępowań administracyjnych z należytą starannością do momentu przeprowadzenia przekazania na mocy niniejszego rozporządzenia.

Jeżeli osoba została zatrzymana na podstawie niniejszego artykułu, termin złożenia wniosku o przejęcie lub wtórne przejęcie nie przekracza jednego miesiąca, od chwili kiedy złożony został wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej […].

[…]

Jeżeli wnioskujące państwo członkowskie nie dotrzyma terminu złożenia wniosku o przejęcie lub wtórne przejęcie […], dana osoba nie podlega dalszemu zatrzymaniu […]".

Prawo niemieckie

25 Paragraf 5 ust. 1 Asylgesetz (ustawy o azylu), w brzmieniu opublikowanym w dniu 2 września 2008 r. (BGBl. 2008 I, s. 1798, zwanej dalej „AsylG"), stanowi:

„Decyzje w przedmiocie wniosków azylowych podejmuje [urząd]. Na podstawie niniejszej ustawy [urząd] jest także właściwy do podejmowania środków i decyzji w zakresie przepisów dotyczących cudzoziemców".

26 Paragraf 14 ust. 1 AsylG stanowi:

„Wniosek o azyl składa się w zewnętrznej jednostce [urzędu] przyporządkowanej do ośrodka przyjmującego odpowiedzialnego za przyjęcie cudzoziemca".

27 Paragraf 23 AsylG stanowi:

„1. Cudzoziemiec przyjęty w ośrodku przyjmującym jest zobowiązany do stawienia się osobiście, aby złożyć wniosek o azyl, w jednostce zewnętrznej [urzędu], niezwłocznie lub w terminie wyznaczonym przez ośrodek przyjmujący.

2. […] Ośrodek przyjmujący niezwłocznie informuje przyporządkowaną mu jednostkę zewnętrzną [urzędu] o przyjęciu cudzoziemca w ośrodku przyjmującym […]”.

28 Paragraf 63a ust. 1 AsylG stanowi:

„Cudzoziemcowi, który zwrócił się o azyl, jednakże nie złożył jeszcze wniosku o udzielenie azylu, wydawane jest niezwłocznie zaświadczenie o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl. Zawiera ono dane osobowe i fotografię osoby ubiegającej się o azyl oraz oznaczenie ośrodka przyjmującego, do którego cudzoziemiec powinien udać się niezwłocznie w celu złożenia wniosku o udzielenie azylu”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

29 W dniu 14 września 2015 r. w Monachium (Niemcy) T. Mengesteab wystąpił o udzielenie azylu do Regierung von Oberbayern (rządu Górnej Bawarii, Niemcy). W tym samym dniu organ ten wydał mu pierwsze zaświadczenie o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl. W dniu 8 października 2015 r. Zentrale Ausländerbehörde Bielefeld (centralny organ ds. cudzoziemców w Bielefeldzie, Niemcy) wydał mu drugie zaświadczenie tego rodzaju.

30 O ile moment, w którym jeden z tych organów przekazał urzędowi informacje dotyczące wnioskodawcy, nie został ustalony w toku procedury przed sądem odsyłającym, o tyle sąd odsyłający stwierdził jednak, że T. Mengesteab wielokrotnie przesyłał urzędowi zaświadczenie o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl, a najpóźniej w dniu 14 stycznia 2016 r. urząd otrzymał oryginał tego zaświadczenia, jego kopię lub zawarte w nim zasadnicze informacje.

31 W dniu 22 lipca 2016 r. T. Mengesteab został przesłuchany przez urząd i mógł złożyć formalny wniosek o azyl.

32 Ze względu na to, że po weryfikacji w systemie Eurodac ustalono, iż we Włoszech pobrano od zainteresowanego odciski palców, w dniu 19 sierpnia 2016 r. urząd wystąpił do organów włoskich o przejęcie T. Mengesteaba na podstawie art. 21 rozporządzenia Dublin III.

33 Organy włoskie nie udzieliły odpowiedzi na ten wniosek o przejęcie.

34 Decyzją z dnia 10 listopada 2016 r. urząd oddalił złożony przez T. Mengesteaba wniosek o azyl, stwierdził brak względów sprzeciwiających się wydaleniu go, nakazał przekazanie go do Włoch i orzekł wobec niego zakaz wjazdu i pobytu przez okres sześciu miesięcy od dnia wydalenia.

35 Tsegezab Mengesteab odwołał się od decyzji urzędu przed Verwaltungsgericht Minden (sądem administracyjnym w Minden, Niemcy), wnosząc jednocześnie o zawieszenie przekazania. W dniu 22 grudnia 2016 r. sąd ten uwzględnił wniosek o zawieszenie przekazania.

36 Na poparcie odwołania w postępowaniu głównym skarżący twierdzi, że odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej została przeniesiona na Republikę Federalną Niemiec zgodnie z art. 21 ust. 1 rozporządzenia Dublin III, ponieważ wniosek o przejęcie został wniesiony dopiero po upływie przewidzianego w tym przepisie trzymiesięcznego terminu.

37 Sąd odsyłający wskazuje, że w prawie niemieckim rozróżnia się czynność polegającą na zwróceniu się o azyl, która ogólnie jest dokonywana przed organem innym niż urząd, od złożenia formalnego wniosku o azyl przed urzędem. Obywatel państwa trzeciego, który zwraca się o azyl, jest kierowany do ośrodka przyjmującego, w którym otrzymuje zaświadczenie o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl. Ośrodek ten powinien następnie niezwłocznie powiadomić urząd o fakcie, że dana osoba zwróciła się o udzielenie azylu. Jednakże organy, które powinny były dokonać takiego zawiadomienia, często uchybiały temu obowiązkowi, w szczególności w drugim półroczu 2015 r., ze względu na nadzwyczajne zwiększenie liczby osób ubiegających się o azyl w Niemczech w tym okresie. W tym kontekście liczne osoby ubiegające się o azyl musiały oczekiwać szereg miesięcy na wniesienie swoich formalnych wniosków o azyl, bez możliwości przyspieszenia tej procedury.

38 W tych okolicznościach Verwaltungsgericht Minden (sąd administracyjny w Minden) postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy osoba ubiegająca się o azyl może powołać się na przejęcie odpowiedzialności przez wnioskujące państwo członkowskie z powodu upływu terminu do złożenia wniosku o przejęcie (art. 21 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia [Dublin III])?

2) Na wypadek udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy osoba ubiegająca się o azyl może powołać się na przejęcie odpowiedzialności także wtedy, gdy państwo członkowskie, do którego został skierowany taki wniosek, jest nadal gotowe do jej przyjęcia?

3) Na wypadek udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie drugie: czy z wyraźnej lub domniemanej zgody (art. 22 ust. 7 rozporządzenia [Dublin III]) państwa członkowskiego, do którego został skierowany wniosek, można wnioskować, że państwo to jest nadal gotowe do przyjęcia osoby ubiegającej się o azyl?

4) Czy określony w art. 21 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia [Dublin III] termin dwóch miesięcy może się zakończyć po upływie określonego w art. 21 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia [Dublin III] terminu trzech miesięcy, jeżeli wnioskujące państwo członkowskie dopuszcza do upływu więcej niż miesiąca po rozpoczęciu biegu wspomnianego terminu trzech miesięcy, przed wystąpieniem o weryfikację w bazie danych Eurodac?

5) Czy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uważa się za złożony w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia [Dublin III] już w chwili wydania po raz pierwszy zaświadczenia o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl, czy też dopiero w chwili zaprotokołowania formalnego wniosku? W szczególności:
   a) czy zaświadczenie o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl jest formularzem lub sprawozdaniem w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia [Dublin III]?
   b) czy właściwym organem w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia [Dublin III] jest organ, który jest właściwy dla przyjęcia formularza lub sporządzenia sprawozdania, czy też organ, który jest właściwy dla rozpatrzenia wniosku o azyl?
   c) czy właściwy organ otrzymał sprawozdanie również wtedy, gdy organ ten został poinformowany o istotnej treści formularza lub sprawozdania, czy też musi mu zostać przekazany oryginał lub kopia sprawozdania?

6) Czy opóźnienie między pierwszym wystąpieniem o udzielenie azylu lub pierwszym wystawieniem zaświadczenia o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl a złożeniem wniosku o przejęcie może prowadzić do przejęcia odpowiedzialności przez wnioskujące państwo członkowskie na podstawie zastosowanego per analogiam art. 21 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia [Dublin III] lub zobowiązać wnioskujące państwo członkowskie do skorzystania z prawa do samodzielnego rozpatrzenia wniosku zgodnie z art. 17 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia [Dublin III]?

7) W wypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na jedną z alternatyw przedstawionych w pytaniu szóstym: w odniesieniu do jakiego okresu można przyjąć, że wniosek o przejęcie został złożony z nadmiernym opóźnieniem?

8) Czy złożenie wniosku o przejęcie, w którym wnioskujące państwo członkowskie podaje jedynie datę wjazdu do tego państwa oraz datę złożenia formalnego wniosku o azyl, jednakże nie podaje daty pierwszego wystąpienia o udzielenie azylu lub daty pierwszego wystawienia zaświadczenia o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl, skutkuje zachowaniem terminu określonego w art. 21 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia [Dublin III], czy też wniosek taki jest »bezskuteczny«?".

Postępowanie przed Trybunałem

39 Sąd odsyłający złożył wniosek o zastosowanie trybu przyspieszonego, przewidzianego w art. 105 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

40 Postanowieniem z dnia 15 lutego 2017 r., Mengesteab (C-670/16, niepublikowanym, EU:C:2017:120), prezes Trybunału uwzględnił ten wniosek.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań prejudycjalnych pierwszego i drugiego

41 Poprzez pytania pierwsze i drugie, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może – w ramach odwołania wniesionego od przyjętej wobec niej decyzji o przekazaniu – powołać się na upływ terminu wskazanego w art. 21 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, i to nawet jeśli państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, jest gotowe do przejęcia tej osoby.

42 W art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III uściślono, że wnioskodawca ma prawo wniesienia do sądu skutecznego środka zaskarżenia w formie odwołania lub wniosku o ponowne rozpoznanie, z powodów faktycznych lub prawnych, decyzji o przekazaniu.

43 Zakres odwołania, jakim dysponuje osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej przeciwko przyjętej wobec niej decyzji o przekazaniu, uściślono w motywie 19 tego rozporządzenia, w którym wskazano, że w celu zapewnienia przestrzegania prawa międzynarodowego ustanowiony we wspomnianym rozporządzeniu skuteczny środek zaskarżenia w odniesieniu do takich decyzji powinien obejmować zbadanie zarówno stosowania tego rozporządzenia, jak i sytuacji prawnej oraz faktycznej w państwie członkowskim, do którego wnioskodawca jest przekazywany (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 38, 39).

44 Powyższe uściślenia potwierdza ogólny rozwój systemu określania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosku o azyl wniesionego w jednym z państw członkowskich (zwanego dalej „systemem dublińskim") w związku z przyjęciem rozporządzenia Dublin III oraz w związku z celami wskazanymi w tym rozporządzeniu (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 45).

45 Co się tyczy tego rozwoju, należy przypomnieć, że w ramach tego rozporządzenia prawodawca Unii nie ograniczył się do ustanawiania reguł organizacyjnych regulujących wyłącznie stosunki pomiędzy państwami członkowskimi mające na celu ustalenie odpowiedzialnego państwa członkowskiego, lecz zdecydował o włączeniu do tego postępowania osób ubiegających się o azyl, zobowiązując państwa

członkowskie do poinformowania ich o kryteriach odpowiedzialności i do umożliwienia im przedstawienia informacji umożliwiających prawidłowe zastosowanie tych kryteriów, a także zapewniając im prawo do skutecznego środka zaskarżenia ewentualnej decyzji o przekazaniu podjętej w toku tego postępowania (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 47–51).

46 Co się tyczy wskazanych we wspomnianym rozporządzeniu celów, należy w szczególności podkreślić, że z motywu 9 tego rozporządzenia wynika, że owo rozporządzenie, potwierdzając zasady, na jakich opiera się rozporządzenie nr 343/2003, ma na celu wprowadzenie potrzebnych udoskonaleń w oparciu o zdobyte doświadczenia, by zwiększyć nie tylko skuteczność systemu dublińskiego, lecz również skuteczność ochrony udzielanej wnioskodawcom, która jest zapewniana w szczególności poprzez skuteczną i pełną ochronę sądową, z której wnioskodawcy ci korzystają (wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 52).

47 Restrykcyjna wykładnia zakresu środka zaskarżenia przewidzianego w art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III mogłaby przeszkodzić realizacji tego celu (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 53).

48 Z powyższych rozważań wynika, iż przepis ten należy interpretować w ten sposób, że zapewnia on osobie ubiegającej się o udzielenie ochrony międzynarodowej skuteczną ochronę sądową, gwarantując jej w szczególności możliwość wniesienia odwołania od przyjętej wobec niej decyzji o przekazaniu, które może dotyczyć rozpatrzenia stosowania tego rozporządzenia, w tym poszanowania przewidzianych w tym rozporządzeniu gwarancji proceduralnych (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Karim, C-155/15, EU:C:2016:410, pkt 22).

49 W tym względzie, o ile stosowanie rozporządzenia Dublin III opiera się zasadniczo na przeprowadzeniu procesu ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego, wskazanego na podstawie kryteriów wymienionych w rozdziale III tego rozporządzenia (wyroki z dnia 7 czerwca 2016 r.: Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 41; Karim, C-155/15, EU:C:2016:410, pkt 23), o tyle należy podkreślić, że proces ten stanowi aspekt procedur przejęcia i wtórnego przejęcia, które powinny być obowiązkowo prowadzone zgodnie z regułami wymienionymi w szczególności w rozdziale VI wspomnianego rozporządzenia.

50 Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 72 opinii, procedury te należy w szczególności prowadzić przy poszanowaniu szeregu wiążących terminów.

51 A zatem art. 21 ust. 1 rozporządzenia Dublin III stanowi, że wniosek o przejęcie należy złożyć tak szybko, jak to możliwe, a w każdym przypadku w terminie trzech miesięcy od daty złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Niezależnie od akapitu pierwszego, w przypadku uzyskania trafienia w systemie Eurodac odnoszącego się do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 14 rozporządzenia Eurodac, wniosek ten należy złożyć w ciągu dwóch miesięcy od uzyskania tego trafienia.

52 W tym względzie należy wskazać, że prawodawca Unii zdefiniował skutki upływu tych terminów, uściślając w art. 21 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia Dublin III, że jeśli wspomnianego wniosku o przejęcie nie złożono we wspomnianych terminach, odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej spoczywa na państwie członkowskim, do którego złożono ten wniosek o udzielenie ochrony.

53 Z powyższego wynika, że o ile przepisy art. 21 ust. 1 tego rozporządzenia mają na celu uregulowanie procedury przejęcia, o tyle przyczyniają się one także – podobnie jak kryteria wymienione w rozdziale III wspomnianego rozporządzenia – do ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego w rozumieniu tego rozporządzenia. W konsekwencji decyzja o przekazaniu do

państwa członkowskiego innego niż państwo, w którym złożono wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie może być w sposób ważny przyjęta po upływie wskazanych w tych przepisach terminów.

54 Wspomniane przepisy przyczyniają się zatem w istotny sposób do realizacji wspomnianego w motywie 5 rozporządzenia Dublin III celu związanego z szybkością rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, zapewniając – w wypadku opóźnień w ramach procedury przejęcia – że rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zostanie przeprowadzone w państwie członkowskim, w którym wniosek ten został złożony, aby nie odraczać dłużej tego rozpatrzenia poprzez przyjęcie i wykonanie decyzji o przekazaniu.

55 W tych okolicznościach, aby upewnić się, że zaskarżona decyzja o przekazaniu do innego państwa została wydana w wyniku właściwego zastosowania przewidzianej w tym rozporządzeniu procedury przejęcia, sąd rozpatrujący odwołanie od decyzji o przekazaniu powinien móc zbadać twierdzenia osoby ubiegającej się o azyl, która powołuje się na naruszenie art. 21 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia (zob. analogicznie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Karim, C-155/15, EU:C:2016:410, pkt 26).

56 Powyższego stwierdzenia nie podaje w wątpliwość podniesiony przez rząd Zjednoczonego Królestwa i Komisję argument, zgodnie z którym charakter proceduralny tego przepisu skutkuje brakiem możliwości powołania się na ten przepis w ramach odwołania określonego w art. 27 ust. 1 tego rozporządzenia.

57 Poza tym, co wskazano już bowiem w pkt 53 niniejszego wyroku, należy stwierdzić, że w art. 27 rozporządzenia Dublin III nie dokonano żadnego rozróżnienia między przepisami, na jakie można się powołać w ramach przewidzianego w nim odwołania, a motyw 19 tego rozporządzenia odnosi się w sposób ogólny do kontroli stosowania wspomnianego rozporządzenia.

58 Ponadto powołane w ten sposób ograniczenie zakresu ochrony sądowej przewidzianej w rozporządzeniu Dublin III nie jest spójne ze wskazanym w motywie 9 tego rozporządzenia celem polegającym na wzmocnieniu ochrony, z jakiej korzystają osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową, ponieważ owa wzmocniona ochrona wyraża się głównie w przyznaniu tym osobom gwarancji o charakterze zasadniczo proceduralnym (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2016 r., Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, pkt 47–51).

59 Co się tyczy przywołanej przez sąd odsyłający w pytaniu drugim okoliczności, że państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, jest gotowe do przejęcia danej osoby pomimo upływu wymienionych w art. 21 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia terminów, okoliczność ta nie może być rozstrzygająca.

60 W zakresie, w jakim określone w art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III odwołanie może co do zasady zostać wniesione jedynie w sytuacji, w której państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, wyraziło – albo wyraźnie, zgodnie z art. 22 ust. 1 tego rozporządzenia, albo w sposób dorozumiany, zgodnie z jego art. 22 ust. 7 – zgodę na to przejęcie, okoliczność ta nie może bowiem w sposób ogólny skutkować ograniczeniem zakresu kontroli sądu przewidzianej we wspomnianym art. 27 ust. 1 (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lipca 2017 r., A.S., C-490/16, pkt 33, 34).

61 Ponadto, co się tyczy w szczególności art. 21 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, należy podkreślić, że w jego akapicie trzecim przewidziano – na wypadek upływu terminów wymienionych w dwóch poprzedzających akapitach – przeniesienie z mocy prawa odpowiedzialności na państwo członkowskie, w którym złożono wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie uzależniając tego przeniesienia od żadnej reakcji państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek o przejęcie.

62 W świetle wszystkich powyższych rozważań na pytania pierwsze i drugie należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 27 ust. 1 rozporządzenia Dublin III, rozpatrywany w świetle motywu 19 tego rozporządzenia, należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może – w ramach odwołania wniesionego od przyjętej wobec niej decyzji o przekazaniu – powołać się na upływ terminu wskazanego w art. 21 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, i to nawet jeśli państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, jest gotowe do przejęcia tej osoby.

W przedmiocie pytania czwartego

63 Poprzez pytanie czwarte sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 21 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że wniosek o przejęcie może być w sposób ważny złożony po upływie ponad trzech miesięcy od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, w wypadku gdy ten wniosek o przejęcie został złożony w okresie dwóch miesięcy po uzyskaniu pozytywnego trafienia w systemie Eurodac w rozumieniu tego przepisu.

64 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 21 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia Dublin III wniosek o przejęcie powinien być złożony tak szybko, jak to możliwe, i w każdym przypadku w ciągu trzech miesięcy od daty złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

65 Artykuł 21 ust. 1 akapit drugi tego rozporządzenia stanowi, że niezależnie od art. 21 ust. 1 akapit pierwszy wspomnianego rozporządzenia, w przypadku pozytywnego trafienia w systemie Eurodac odnoszącego się do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 14 rozporządzenia Eurodac, ów wniosek o przejęcie powinien być złożony w terminie dwóch miesięcy od uzyskania tego trafienia.

66 W art. 21 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia Dublin III uściślono, że „[w] przypadku gdy wniosek o przejęcie wnioskodawcy nie został wniesiony w terminach określonych w akapitach pierwszym i drugim, odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej spoczywa na państwie członkowskim, w którym taki wniosek został złożony”.

67 Z brzmienia tego ostatniego przepisu wynika zatem, że wniosek o przejęcie koniecznie powinien być złożony z poszanowaniem terminów wskazanych w art. 21 ust. 1 tego rozporządzenia, co skutkuje tym, że wniosek o przejęcie nie może w żadnym wypadku być złożony po upływie trzech miesięcy od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a uzyskanie pozytywnego trafienia w systemie Eurodac nie umożliwia przekroczenia tego terminu.

68 Powyższe stwierdzenie potwierdza kontekst, w jaki wpisuje się art. 21 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, a także jego cele, które należy uwzględnić przy wykładni tego przepisu.

69 Szczególny termin określony w art. 21 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia Dublin III ma bowiem zastosowanie jedynie w wypadku uzyskania pozytywnego trafienia w systemie Eurodac w odniesieniu do danych zarejestrowanych zgodnie z art. 14 rozporządzenia Eurodac, czyli do danych daktyloskopijnych pobranych przy niezgodnym z prawem przekroczeniu granicy zewnętrznej.

70 Z pkt 7 części I wykazu A zawartego w załączniku II do rozporządzenia nr 1560/2003 wynika, że takie pozytywne trafienie stanowi dowód nielegalnego wjazdu przez granicę zewnętrzną w rozumieniu kryterium wymienionego w art. 13 ust. 1 rozporządzenia Dublin III. Trafienie to stanowi zatem, zgodnie z art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i) tego rozporządzenia, formalny dowód, który określa odpowiedzialność na mocy tego kryterium, o ile nie został on podważony przez dowód przeciwny.

71 A zatem uzyskanie wskazanego w art. 21 ust. 1 akapit drugi wspomnianego rozporządzenia pozytywnego trafienia w systemie Eurodac może ułatwić proces ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego w porównaniu z wypadkami, w których nie uzyskano takiego trafienia.

72 Okoliczność ta może zatem uzasadnić stosowanie, w danym wypadku, krótszego terminu niż trzymiesięczny termin wskazany w art. 21 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia, a nie dodatkowego terminu – wydłużającego ów trzymiesięczny termin.

73 Co więcej, przyjęta w pkt 67 niniejszego wyroku wykładnia art. 21 ust. 1 rozporządzenia Dublin III jest spójna ze wspomnianym w motywie 5 tego rozporządzenia celem szybkiego rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, ponieważ zapewnia ona, iż wniosek o przejęcie nie będzie mógł być w sposób ważny złożony po upływie trzech miesięcy od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

74 W konsekwencji na pytanie czwarte należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 21 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że wniosek o przejęcie nie może być w sposób ważny złożony po upływie ponad trzech miesięcy od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nawet jeśli wspomniany wniosek o przejęcie został złożony w okresie krótszym niż dwa miesiące po uzyskaniu pozytywnego trafienia w systemie Eurodac w rozumieniu tego przepisu.

W przedmiocie pytania piątego

75 Na wstępie należy wskazać, iż z postanowienia odsyłającego wynika, że oryginał zaświadczenia o zgłoszeniu się jako osoba ubiegająca się o azyl, jego kopia lub zawarte w nim zasadnicze informacje dotarły do urzędu – który jest w Niemczech organem zobowiązanym do wykonania obowiązków wynikających z rozporządzenia Dublin III – po upływie ponad trzech miesięcy od złożenia wniosku o przejęcie, podczas gdy wniesienie przez zainteresowanego obywatela państwa trzeciego formalnego wniosku o azyl miało miejsce wcześniej niż trzy miesiące przed złożeniem tego wniosku o przejęcie.

76 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że poprzez pytanie piąte sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 20 ust. 2 tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uważa się za złożony, gdy pisemny dokument – sporządzony przez organ publiczny i zaświadczający, że obywatel państwa trzeciego wniósł o udzielenie mu ochrony międzynarodowej – został doręczony organowi zobowiązanemu do wykonania obowiązków wynikających z tego rozporządzenia i, w danym wypadku, gdy organowi temu doręczono jedynie zasadnicze informacje zawarte w takim dokumencie, lecz nie sam dokument lub jego kopię, czy też przeciwnie, że taki wniosek uważa się za złożony wyłącznie w momencie złożenia formalnego wniosku o azyl.

77 Artykuł 20 ust. 2 rozporządzenia Dublin III stanowi, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uważa się za złożony, jeśli formularz przedłożony przez wnioskodawcę lub sprawozdanie przygotowane przez organy dotarły do właściwych organów zainteresowanego państwa członkowskiego.

78 Ze względu na to, że sporządzony przez organy dokument pisemny nie może być uznany za przedstawiony przez wnioskodawcę formularz, w celu udzielenia odpowiedzi na pytanie piąte niezbędne jest zatem ustalenie, czy dokument taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym może stanowić „sprawozdanie przygotowane przez organy” w rozumieniu tego przepisu.

79 W tym względzie należy wskazać, że o ile przyjęte przez prawodawcę Unii brzmienie przepisów odsyła jasno do sporządzonego przez organy dokumentu pisemnego, o tyle w przepisach tych nie zawarto żadnego uściślenia dotyczącego procedury, jakiej należy przestrzegać, aby sporządzić ten dokument, lub informacji, jakie powinien on zawierać.

80 Wprawdzie użycie terminu „sprawozdanie” lub równoważnego terminu w wersjach językowych niemieckiej, hiszpańskiej, francuskiej, włoskiej, niderlandzkiej lub rumuńskiej może sugerować, że dokument ten powinien koniecznie mieć szczególną formę.

81 Jednakże termin użyty w innych wersjach językowych – takich jak wersje językowe duńska, angielska, chorwacka, litewska lub szwedzka – w celu oznaczenia wskazanego w art. 20 ust. 2 rozporządzenia Dublin III dokumentu przygotowanego przez organy nie zawiera jasnej wskazówki dotyczącej formy, jaką miałby mieć ów dokument.

82 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przepisy prawa Unii powinny być zaś interpretowane i stosowane w sposób jednolity, w świetle wersji sporządzonych we wszystkich językach Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 8 grudnia 2005 r., Jyske Finans, C-280/04, EU:C:2005:753, pkt 31).

83 Ponadto, aby dokonać wykładni art. 20 ust. 2 zdanie pierwsze tego rozporządzenia, należy uwzględnić kontekst, w jaki wpisuje się ten przepis, a także cele wspomnianego rozporządzenia.

84 W tym względzie w pierwszej kolejności należy wskazać, że w przepisie tym uściślono w zdaniu drugim, iż w przypadku gdy wniosek nie został złożony na piśmie, okres między deklaracją zamiaru a przygotowaniem sprawozdania powinien być możliwie jak najkrótszy, co wskazuje z jednej strony, że sporządzenie tego sprawozdania stanowi zasadniczo formalność mającą na celu ustalenie zamiaru obywatela państwa trzeciego związanego z ubieganiem się o ochronę międzynarodową, a z drugiej strony, że realizacja tej ochrony nie powinna być odraczana.

85 W drugiej kolejności z art. 20 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że proces ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego rozpoczyna się w chwili, w której do państwa członkowskiego po raz pierwszy skierowano wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

86 Ustanowione w rozporządzeniu Dublin III mechanizmy gromadzenia niezbędnych materiałów w ramach tego procesu powinny być zatem stosowane w następstwie złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

87 Artykuł 4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi ponadto wyraźnie, że po złożeniu takiego wniosku wnioskodawca powinien być poinformowany w szczególności o kryteriach ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego, organizacji indywidualnej rozmowy oraz możliwości przedstawienia informacji właściwym organom. Podobnie z art. 6 ust. 4 wspomnianego rozporządzenia wynika, że w następstwie wniesienia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy podjąć stosowne działania w celu zidentyfikowania członków rodziny, rodzeństwa lub krewnych małoletniego bez opieki na terytorium państw członkowskich, w szczególności w celu zastosowania kryteriów ustalania odpowiedzialnego państwa członkowskiego, gdy osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej jest wymienionym w art. 8 tego rozporządzenia małoletnim bez opieki.

88 Z powyższego wynika, że aby skutecznie wszcząć proces ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego, właściwy organ powinien zostać powiadomiony w sposób niewątpliwy o tym, że obywatel państwa trzeciego wniósł o udzielenie ochrony międzynarodowej, lecz nie jest konieczne, aby sporządzony w tym celu dokument pisemny miał dokładnie określoną formę lub zawierał dodatkowe istotne elementy w celu zastosowania kryteriów określonych w rozporządzeniu Dublin III lub, a fortiori, w celu rozpatrzenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej co do istoty. Na tym stadium postępowania nie jest również niezbędna organizacja indywidualnej rozmowy.

89 Rozpatrzenie prac przygotowawczych związanych z rozporządzeniem nr 343/2003, którego art. 4 ust. 2 przejęto bez istotnych zmian w art. 20 ust. 2 rozporządzenia Dublin III, potwierdza powyższą ocenę.

90 Z przedstawienia uzasadnienia propozycji Komisji [COM(2001) 447 wersja ostateczna], która skutkowała przyjęciem rozporządzenia nr 343/2003, wynika bowiem, po pierwsze, że wniosek o azyl należy uznać za skutecznie wniesiony od chwili potwierdzenia przed właściwym organem zamiaru wnioskodawcy ubiegania się o azyl, a po drugie, że art. 4 ust. 2 tego rozporządzenia odpowiada art. 2 decyzji nr 1/97 z dnia 9 września 1997 r. przyjętej przez komitet ustanowiony w art. 18 konwencji dublińskiej z dnia 15 czerwca 1990 r. dotyczącej niektórych przepisów przyjętych w celu wdrożenia

konwencji (Dz.U. 1997, L 281, s. 1). W tym ostatnim przepisie uściślono zaś, że wniosek o udzielenie azylu uważa się za złożony „w momencie, w którym do organów zainteresowanego państwa członkowskiego dotarło oświadczenie na piśmie w tym względzie – formularz przedłożony przez osobę ubiegającą się o azyl lub sprawozdanie sporządzone przez organy, w zależności od danego wypadku".

91 W trzeciej kolejności skuteczność niektórych istotnych gwarancji przyznanych osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową zostałaby ograniczona, gdyby otrzymanie pisemnego dokumentu takiego jak rozpatrywany w postępowaniu głównym nie było wystarczające, aby wystąpić z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej.

92 Przyjęcie takiej wykładni skutkowałoby zatem nie tylko opóźnieniem wdrożenia środków mających na celu zapewnienie połączenia małoletniego bez opieki z członkami jego rodziny, lecz także przedłużeniem okresu zatrzymania osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową w zakresie, w jakim maksymalny termin zatrzymania przy oczekiwaniu na złożenie wniosku o przejęcie jest obliczany, zgodnie z art. 28 ust. 3 rozporządzenia Dublin III, od dnia złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

93 W czwartej kolejności w rozporządzeniu Dublin III przyznano szczególną rolę pierwszemu państwu członkowskiemu, w którym złożono wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej. A zatem, zgodnie z art. 20 ust. 5 tego rozporządzenia, owo państwo członkowskie jest co do zasady zobowiązane do przejęcia wnioskodawcy, który znajduje się w innym państwie członkowskim, do chwili zakończenia procesu ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego. Ponadto z art. 3 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia wynika, że w przypadku gdy nie można wyznaczyć odpowiedzialnego państwa członkowskiego na podstawie kryteriów wymienionych w tym rozporządzeniu, odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jest pierwsze państwo członkowskie, w którym wniosek ten został złożony.

94 Aby zapewnić w szczególności skuteczne stosowanie tych przepisów, art. 9 ust. 1 rozporządzenia Eurodac stanowi, że odciski palców każdej osoby ubiegającej się o azyl powinny co do zasady być przekazane do systemu Eurodac najpóźniej w ciągu 72 godzin następujących po złożeniu określonego w art. 20 ust. 2 rozporządzenia Dublin III wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

95 W tych okolicznościach uznanie, że dokument taki jest rozpatrywany w postępowaniu głównym nie stanowi „sprawozdania" w rozumieniu tego przepisu, umożliwiałoby w praktyce obywatelom państwa trzeciego opuszczenie państwa członkowskiego, w którym zwrócili się oni o udzielenie ochrony międzynarodowej, i ponowne ubieganie się o tę ochronę w innym państwie członkowskim, bez możliwości przekazania ich z tego względu do pierwszego państwa członkowskiego oraz bez możliwości odnalezienia śladu ich pierwotnego wystąpienia w systemie Eurodac. Taka sytuacja mogłaby poważnie zakłócić funkcjonowanie systemu dublińskiego, podważając szczególny status, jaki przyznano w rozporządzeniu Dublin III państwu członkowskiemu, w którym złożono po raz pierwszy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

96 W piątej kolejności uznanie, że dokument taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym stanowi „sprawozdanie" w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia Dublin III, jest zgodne ze wspomnianym w motywie 5 tego rozporządzenia celem związanym z szybkością rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, ponieważ taki sposób wykładni zapewnia, iż proces ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego rozpocznie się w chwili, gdy tylko będzie to możliwe, bez opóźnienia związanego z dokonaniem formalności, która nie jest niezbędna w celu prowadzenia tego procesu. Realizacja tego celu byłaby natomiast zagrożona, gdyby początkowa data wspomnianego procesu zależała jedynie od wyboru dokonanego przez właściwy organ, takiego jak wyznaczenie spotkania w celu przeprowadzenia indywidualnej rozmowy.

97 W świetle wszystkich powyższych okoliczności dokument pisemny taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym – sporządzony przez organ publiczny i zaświadczający, że obywatel państwa trzeciego wniósł o udzielenie ochrony międzynarodowej – powinien być uznany za „sprawozdanie" w rozumieniu art. 20 ust. 2 tego rozporządzenia.

98 Mając na względzie wynikające z powyższych rozważań rolę tego przepisu w ramach systemu ustanowionego we wspomnianym rozporządzeniu, a także cel tego przepisu, przekazanie właściwemu organowi zawartych w takim dokumencie zasadniczych informacji powinno zostać uznane za przekazanie temu organowi oryginału lub kopii tego dokumentu. Przekazanie to wystarcza zatem, aby ustalić, że złożono wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

99 Powołany przez rządy Niemiec i Zjednoczonego Królestwa oraz przez Komisję argument, zgodnie z którym co do zasady należy uwzględnić wynikające z art. 6 dyrektywy „w sprawie procedur" rozróżnienie między „złożeniem" a „wniesieniem" wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie może podać w wątpliwość powyższych stwierdzeń.

100 Bez konieczności uściślania w niniejszej sprawie zakresu tego rozróżnienia, należy przede wszystkim stwierdzić, że rozpatrzenie terminologii użytej w tym względzie w różnych aktach objętych wspólnym europejskim systemem azylowym nie wydaje się bowiem rozstrzygające. A zatem w art. 18 ust. 1 rozporządzenia Dublin III odniesiono się, w szeregu wersji językowych, w sposób niezróżnicowany do wniesienia i do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, podczas gdy w innych wersjach językowych przepis ten odsyła wyłącznie albo do wniesienia, albo do złożenia takiego wniosku. Podobnie w dyrektywie 2013/33 użyto tych terminów w sposób odmienny w różnych wersjach językowych art. 6 ust. 1, art. 14 ust. 2 i art. 17 ust. 1.

101 Następnie, o ile art. 6 ust. 4 dyrektywy „w sprawie procedur" i art. 20 ust. 2 rozporządzenia Dublin III wykazują istotne podobieństwo, o tyle różnią się one w szczególności w zakresie, w jakim w pierwszym z tych przepisów przewidziano uwzględnienie dokumentu sporządzonego przez organy, jedynie jeśli zostało to przewidziane w prawie krajowym. Ponadto art. 6 ust. 4 dyrektywy „w sprawie procedur" stanowi wyjątek od reguły wskazanej w art. 6 ust. 3 tej dyrektywy, która to reguła nie ma odpowiednika w rozporządzeniu Dublin III.

102 Wreszcie, art. 6 ust. 4 dyrektywy „w sprawie procedur" i art. 20 ust. 2 rozporządzenia Dublin III wpisują się w ramy dwóch różnych procedur, które mają własne wymogi i podlegają – w szczególności w zakresie terminu – odmiennym uregulowaniom, jak przewidziano to w art. 31 ust. 3 dyrektywy „w sprawie procedur".

103 W świetle wszystkich powyższych rozważań na pytanie piąte należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 20 ust. 2 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uważa się za złożony, gdy pisemny dokument – sporządzony przez organ publiczny i zaświadczający, że obywatel państwa trzeciego wniósł o udzielenie mu ochrony międzynarodowej – został doręczony organowi zobowiązanemu do wykonania obowiązków wynikających z tego rozporządzenia i, w danym wypadku, gdy organowi temu doręczono jedynie zasadnicze informacje zawarte w takim dokumencie, lecz nie sam dokument lub jego kopię.

W przedmiocie pytania trzeciego i pytań od szóstego do ósmego

104 Mając na względzie odpowiedzi udzielone na pozostałe pytania, nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie trzecie i pytania od szóstego do ósmego.

W przedmiocie kosztów

105 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 27 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, rozpatrywany w świetle motywu 19 tego rozporządzenia, należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może – w ramach odwołania wniesionego od przyjętej wobec niej decyzji o przekazaniu – powołać się na upływ terminu wskazanego w art. 21 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, i to nawet jeśli państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, jest gotowe do przejęcia tej osoby.**

2) **Artykuł 21 ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że wniosek o przejęcie nie może być w sposób ważny złożony po upływie ponad trzech miesięcy od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nawet jeśli wspomniany wniosek o przejęcie został złożony w okresie krótszym niż dwa miesiące po uzyskaniu pozytywnego trafienia w systemie Eurodac w rozumieniu tego przepisu.**

3) **Artykuł 20 ust. 2 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uważa się za złożony, gdy pisemny dokument – sporządzony przez organ publiczny i zaświadczający, że obywatel państwa trzeciego wniósł o udzielenie mu ochrony międzynarodowej – został doręczony organowi zobowiązanemu do wykonania obowiązków wynikających z tego rozporządzenia i, w danym wypadku, gdy organowi temu doręczono jedynie zasadnicze informacje zawarte w takim dokumencie, lecz nie sam dokument lub jego kopię.**

Podpisy